

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu Mgr. Lucie Jackwerthové a soudkyň Mgr. Lucie Markové a JUDr. Kateřiny Kodetové ve věci

žalobce: **JUDr. Ing. František H., CSc., DSc., MBA**, narozený xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem JUDr. Janem Hájkem
sídlem Masarykova 1120/43, 400 01 Ústí nad Labem

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**,
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2

o zaplacení 1 160 875 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. dubna 2021, č. j. 20 C 181/2011-534,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. mění tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 270 875 Kč spolu s úrokem z prodlení 7,75 % ročně z této částky od 31. 1. 2013 do zaplacení do 15 dnů od právní moci rozsudku, jinak se rozsudek soudu prvního stupně v tomto výroku potvrzuje.

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.

- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 135 727 Kč k rukám právního zástupce žalobce do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, aby žalovaná zaplatila žalobci 1 160 875 Kč spolu se 7,75 % p. a. úrokem z prodlení z této částky od 31. 1. 2013 do zaplacení (výrok I.) a 7,75 % p. a. úrok z prodlení z částky 1 204 125 Kč od 24. 11. 2011 do 31. 1. 2013 (výrok II.), a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 88 785,30 Kč (výrok III.).
2. Takto soud prvního stupně rozhodl o žalobě, kterou se žalobce původně domáhal náhrady nemajetkové újmy, jež mu měla být způsobena nepřiměřeně dlouhým řízením vedeným u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 50 T 10/2004, nezákonným rozhodnutím o vazbě a nezákonným trestním stíháním. V průběhu řízení byl žalobce odškodněn částkou 132 000 Kč za nepřiměřeně dlouhou délku řízení, částkou 824 000 Kč za nezákonnou vazbu od 10. 3. 2000 do 25. 4. 2001 a částkou 279 125 Kč za nezákonné trestní stíhání. Posledně uvedené odškodnění za nezákonné trestní stíhání považoval žalobce za nedostačující a požadoval dalších 1 160 875 Kč, tudíž tato částka zůstala předmětem řízení.
3. Soud prvního stupně zjistil, že dne 1. 3. 2000 Policie ČR – Krajský úřad vyšetřování Ústí nad Labem pod č. j. ČVS: KVSV-246/20-HZ-98 sdělila žalobci obvinění pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, spáchaného ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 trestního zákona a zároveň zahájila trestní stíhání žalobce. Dne 10. 3. 2000 byl žalobce zadržen a usnesením Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 3. 2000, č. j. 40 Nt 155/2000-9, byl vzat do vazby. Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 4. 2001, č. j. 6 To 225/2001-79, byl z vazby propuštěn. Dne 30. 12. 2004 byla ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem podána obžaloba proti žalobci a dalším 13 obviněným, ve dnech 5. – 23. 12. 2005, 20. – 24. 3., 27. 3. 2006, 18. – 28. 4. 2006, 15. – 18. 5. 2006, 27. 4. 2006, 26. – 30. 6. 2006, 16. – 20. 10. 2006, 20. – 24. 11. 2006, 18. – 21. 12. 2006, 12. – 16. 3. 2007, 23. 4. – 27. 4. 2007, 21. – 25. 5. 2007, 18. – 22. 6. 2007, 15. – 26. 10. 2007, 4. – 6. 2. 2008, 12. – 16. 5. 2008, 29. 9. 2008 se konala hlavní líčení. Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 9. 2008, sp. zn. 50 T 10/2004, byl žalobce podle § 226 písm. b) tr. řádu zproštěn obžaloby pro skutky, v kterých obžaloba spatřovala trestné činy vyjmenované ve zprošťujícím výroku, neboť skutky označené v žalobním návrhu nejsou trestnými činy. Z podnětu odvolání státního zástupce a obviněných Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. 6 To 17/2010, zrušil napadený rozsudek soudu prvního stupně v části zprošťujících výroků i ohledně obviněného žalobce a znovu sám rozhodl ve věci tak, že podle § 226 písm. a) tr. řádu obviněného žalobce zprostil obžaloby pro skutky, kterých se týkal zrušující výrok. Nejvyšší soud usnesením ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. 5 Tdo 344/2012, dovolání obviněného žalobce odmítl.
4. Po právní stránce soud prvního stupně dospěl k závěru, že v daném případě byly splněny předpoklady pro vznik odpovědnosti žalované z titulu nezákonného rozhodnutí, kterým bylo usnesení o zahájení trestního stíhání [§ 8 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), dále jen „OdpŠk“]. Při úvaze o formě a výši zadostiučnění přihlédl k tomu, že žalobce byl stíhán pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 trestního zákona, za který mu hrozilo uložení trestu

odnětí svobody ve výměře pět až dvanáct let, že trestní stíhání trvalo od 1. 3. 2000 (kdy bylo zahájeno trestní stíhání) do 3. 11. 2018 (kdy nabyl právní moci zprošťující rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 11. 2010), a lze je tak považovat za déletrvající. Měl za prokázané, že trestní stíhání negativně zasáhlo do podnikatelských aktivit žalobce, jeho pracovního, společenského i rodinného života. Žalobce byl v regionu známý, působil v managementu společností xxx, xxx, xxx, byl členem správní rady Univerzity xxx xxx. Po zahájení žalobcova trestního stíhání se společnost xxx, nemohla rozvíjet, někteří klienti odešli, stagnace trvala 3 až 5 let, jeho společníci s ním ukončily spolupráci, žalobce ztratil některé kontakty, lidé se mu vyhýbali. Byl odvolán ze správní rady Univerzity xxx, nebyl zapsán do seznamu advokátů České advokátní komory, neboť nesplňoval podmínku bezúhonnosti. Jeho manželství bylo rozvedeno, manželka v návrhu na rozvod uvedla, že následkem trestního stíhání byla celá rodina vyloučena z běžného života a došlo k rozvratu manželství. Naproti tomu nebylo prokázano tvrzení žalobce, že by se následkem trestního stíhání zhoršil jeho zdravotní stav. Soud prvního stupně také zjistil, že trestní stíhání žalobce bylo medializováno, média informovala obecně o průběhu trestního řízení, bylo zveřejněno jméno a příjmení žalobce, dovodil však, že medializaci nelze přičítat k tíži státu, neboť nebyl prokázán excesivní způsob jednání orgánů činných v trestním řízení. Soud prvního stupně provedl srovnání s věcmi vedenými u Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 14 C 171/2011 a sp. zn. 10 C 214/2012 a uzavřel, že částka 279 125 Kč, kterou žalovaná žalobci zaplatila, v porovnání s těmito případy ob stojí a představuje přiměřené zadostiučinění. Žalobu proto zamítl a o nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 3 o. s. ř.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobce včasné a přípustné odvolání, které, jak upřesnil u odvolacího jednání, směřovalo toliko do zamítavého výroku I. a souvisejícího výroku o nákladech řízení. Nesouhlasil s výší přiznaného zadostiučinění, které považoval za příliš nízké. Měl za to, že soud prvního stupně nezohlednil, že trestní stíhání bylo zahájeno nedůvodně, že bylo rozsáhle medializováno a že jeho věc srovnával s nevhodnými případy. Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil.
6. Žalovaná setrvala na svém stanovisku, že poskytnuté odškodnění je dostačující, a navrhla potvrzení napadeného rozsudku.
7. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek (§ 212 a násl. o. s. ř.) a dospěl k závěru, že odvolání je z části důvodné.
8. Odvoláním nebyl zpochybněn závěr soudu prvního stupně, že v souvislosti s nezákonným rozhodnutím (§ 8 Odpšk) vznikl žalobci nárok na náhradu nemajetkové újmy, spornou byla výše tohoto nároku. Při jeho posuzování byl odvolací soud vázán právním názorem vysloveným v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2018, sp. zn. 30 Cdo 3942/2016, jímž odvolací soud zrušil předchozí rozsudek odvolacího soudu ze dne 11. 5. 2016, č. j. 69 Co 99/2016-419. S odkazem na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, a ze dne 16. 9. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1747/2014, uvedl, že odvolací soud neporovnal adekvátnost výše přiznávaného zadostiučinění s jinými případy, které se s projednávanou věcí v podstatných znacích shodují, a jeho právní posouzení je tak i v tomto ohledu neúplné.
9. Podle citované judikatury je třeba zohlednit zejména povahu trestní věci, délku trestního stíhání a dopady trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby, to vše s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, za nichž k újmě došlo. Kromě zohlednění právě uvedených kritérií je však nezbytné, aby v konečném důsledku výše soudem přiznaného zadostiučinění odpovídala výši přiznaného zadostiučinění v případech, které se v podstatných znacích (poměřováno s ohledem na zmíněná kritéria) shodují. Jinými slovy, výše přiznaného zadostiučinění by se neměla bez zjevných a podstatných skutkových odlišností konkrétního případu podstatně odlišovat od zadostiučinění

přiznaného v případě skutkově obdobném. Významnější odchylka je možná pouze tehdy, pokud bude soudem řádně a přesvědčivě zdůvodněna.

10. Odvolací soud považuje za správná skutková zjištění, z nichž soud prvního stupně vycházel, jakož i způsob, jakým hodnotil provedené důkazy. Shodně se soudem prvního stupně také odvolací soud hodnotí i povahu trestní věci, délku trestního stíhání i dopady trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce, a v podrobnostech proto na jeho odůvodnění odkazuje. Odvolací soud se však již neztotožnil s tím, jakým způsobem se hodnocení těchto kritérií promítlo do úvahy o výši přiměřeného zadostiučinění, ani s výběrem případů, s nimiž soud prvního stupně projednávanou věc porovnával.
11. Žalobce byl stíhán pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 trestního zákona, kterým měl způsobit škodu velkého rozsahu (převyšující 60 000 000 Kč) a za který zákon umožňuje uložení trestu odnětí svobody 5 až 12 let, a jde tedy nepochybně o trestný čin závažného charakteru. Lze souhlasit se soudem prvního stupně, že domnělý podvodník není vystaven takovému společenskému odsouzení jako domnělý vrah, na druhou stranu je ale nutno přihlídnout k tomu, že žalobce se měl tohoto podvodu dopustit v souvislosti s jeho dřívější činností v xxx xxx a vzhledem k tomu, že se v době trestního stíhání angažoval v několika obchodních společnostech a pohyboval se v podnikatelském prostředí, je nasnadě, že trestní stíhání jeho pověst právě v tomto prostředí negativně ovlivnilo.
12. Na druhou stranu, byť je možno trestní stíhání žalobce označit za dlouhotrvající, není možné k délce trestního stíhání přihlížet při úvaze o výši zadostiučinění jako k faktoru, který intenzitu nemajetkové újmy zvyšuje, neboť za nepřiměřenou délku byl žalobce již odškodněn, a to částkou 132 000 Kč.
13. Obdobně, i když se obecně při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlíží k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo (srov. § 31a odst. 2 OdpŠk), nelze opětovně zohledňovat pochybení orgánů činných v trestním řízení, k nimž došlo v souvislosti se zadržením žalobce a jeho vzetím do vazby na začátku trestního stíhání, neboť i za nezákonné omezení osobní svobody byl žalobce již odškodněn, a to částkou 824 000 Kč.
14. Naproti tomu je nutno přihlídnout k dopadům trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce. Žalovaná sice při odškodňování nepřiměřené délky řízení zohlednila, že šlo o trestní řízení, s nímž je spojen výraznější zásah do osobního života stíhaného jedince, s ohledem na rozsah a intenzitu těchto dopadů však odvolací soud považuje takové odškodnění (spočívající toliko v navýšení částky poskytnuté za nepřiměřenou délku řízení) za nedostatečné.
15. Jak popsal soud prvního stupně, trestní stíhání negativně zasáhlo do rodinného, pracovního i společenského života žalobce. Jeho manželství bylo rozvráceno a následně rozvedeno, společnost xxx, v jejímž managementu působil, po určitou dobu stagnovala, neboť někteří její klienti odešli, i společníci další společnost, v níž se angažoval, s ním ukončili spolupráci, byl odvolán ze správní rady Univerzity xxx xxx, pro nesplnění podmínky bezúhonnosti nebyl zapsán do seznamu advokátů České advokátní komory, lidé se mu vyhýbali. Zhoršení zdravotního stavu následkem trestního stíhání ale žalobce neprokázal. Stejně tak nebyl zjištěn ani excesivní způsob jednání orgánů činných v trestním řízení, v důsledku kterého by mohl soud přihlídnout k medializaci trestního stíhání jakožto k faktoru, který zvyšuje nemajetkovou újmu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 8. 2019, sp. zn. 30 Cdo 1141/2018, a v něm uvedenou judikaturu). Žalobce sice s tímto závěrem soudu prvního stupně nesouhlasil, na jednání soudu prvního stupně však (po poučení podle § 119a o. s. ř.) výslovně uvedl, že netvrdí žádné další skutečnosti podstatné pro řízení a nenavrhuje k nim

žádné relevantní důkazy, a ostatně ani ve svém odvolání neoznačil žádné důkazy, jejichž uplatnění by nebránil § 212a o. s. ř.

16. Soud prvního stupně projednávanou věc srovnával s případem vedeným u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 14 C 171/2011, v němž nárok na odškodnění za nezákonné trestní stíhání uplatnil spoluobviněný žalobce, který do té doby pracoval v bankovním sektoru, po zahájení trestního stíhání ale o zaměstnání přišel, byl veden na úřadu práce, dostal se do finančních potíží. Žalovaná jej odškodnila částkou 143 000 Kč, soud částkou 147 000 Kč, celkem tedy poškozený obdržel 290 000 Kč. Uvedený případ se od projednávané věci odlišuje rozsahem a intenzitou dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozeného, neboť i když trestní stíhání negativně zasáhlo do pracovního života poškozeného, dopady do jiných sfér jeho života (rodinného či společenského) na rozdíl od žalobcovy věci zjištěny nebyly.
17. Dále soud prvního stupně projednávanou věc srovnával s případem vedeným u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 10 C 214/2012, v němž bylo proti poškozenému zahájeno trestní stíhání pro trestný čin účastenství ve formě pomoci k trestnému činu podvodu podle § 250 odst. 1, 4 trestního zákoníku, trestní stíhání trvalo 4 roky a 9 měsíců, mělo dopady na rodinný a pracovní život poškozeného a soud jej odškodnil částkou 20 000 Kč. Uvedený případ se od projednávané věci odlišuje tím, že jednání poškozeného, konkrétně porušení jeho pracovních povinností, bylo jednou z příčin vzniku škody a právě touto skutečností byla odůvodněna nízká výše poskytnutého zadostiučinění. V projednávané věci ale podíl žalobce na vzniku (jakékoli) škody nebyl zjištěn.
18. Žalobce navrhoval ke srovnání tři případy.
19. Za prvé poukázal na případ vedený u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 69 Co 302/2016, v němž bylo proti poškozenému zahájeno trestní stíhání pro trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) trestního zákona (následně překvalifikovaného na trestný čin porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1 trestního zákona) a trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, odst. 2 písm. b) trestního zákona, trestní stíhání trvalo 5 let a 10 měsíců, mělo dopady na rodinný i pracovní život poškozeného, který byl dočasně zproštěn výkonu služby, bylo mu vypláceno 50 % platu bez nároku na odměny, z důvodu nedostatku finančních prostředků prodal část svého majetku, a soud jej odškodnil částkou 875 000 Kč. Při jejím stanovení ovšem soud vycházel z toho, že absolutní výše satisfakce za nezákonné trestní stíhání se pohybuje v rozmezí od 50 000 Kč do 1 440 000 Kč, přičemž posledně uvedená částka byla přiznána Městským soudem v Praze pod sp. zn. 69 Co 99/2016, tj. rozsudkem vydaným v tomto řízení, který byl ale dovolacím soudem zrušen. Tím ale pozbyl platnosti podklad, z něhož Městský soud v Praze v řízení vedeném pod sp. zn. 69 Co 302/2016 vycházel a kterým odůvodnil absolutní výši přiznaného zadostiučinění. Jinak se uvedený případ s projednávanou věcí shoduje v povaze trestní věci, odlišuje se délkou trestního stíhání i dopady trestního stíhání do osobnostní sféry poškozeného.
20. Za druhé žalobce poukázal na případ vedený u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 20 Co 365/2013, v němž bylo proti poškozené zahájeno trestní stíhání pro trestný čin podvodu, následně překvalifikovaného na trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku podle § 255 odst. 1, 3 trestního zákona, a pro trestný čin vystavení nepravdivého potvrzení podle § 129 trestního zákona, trestní stíhání trvalo cca 7 let, mělo dopady na rodinný i pracovní život poškozené, která byla vystavena stresu a ztratila zaměstnání, a soud ji odškodnil částkou 210 000 Kč. Uvedený případ se s projednávanou věcí shoduje v povaze trestní věci, odlišuje se délkou trestního stíhání i dopady trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené.

21. Za třetí žalobce poukázal na případ vedený u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 18 Co 273/2021, v němž bylo proti poškozenému zahájeno trestní stíhání pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku a trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby podle ustanovení § 329 odst. 3 písm. a) zákoníku, trvalo 6 let a 9 měsíců, mělo dopady na zdraví žalobce (obtíže s usínáním, udržením spánku, obtíže s koncentrací, psychickou xxx, střídajícími se stavy podrážděnosti, emočního nezájmu, opakované reaktivní xxx stavy, byl nucen vyhledat xxx a xxx intervenci, trpí xxx xxx xxx), na jeho společenský život (poškodilo jeho čest, zničilo vztahy s celou řadou osob a s ohledem na masivní mediální dehonestaci došlo ke zpochybnění dobrého jména), na jeho rodinný život (rodiče poškozeného i jeho manželky těžce nesli jeho trestní stíhání, a to i vzhledem k tomu, že byli ve vysokém věku vyslýcháni), i na jeho pracovní život (byl mu pozastaven výkon advokacie), a žalovaná jej odškodnila částkou 480 000 Kč, soud částkou 520 000 Kč, celkem tedy poškozený obdržel 1 000 000 Kč. Přiznání vysoké částky odškodnění soud odůvodnil tím, že ve věci došlo k rozsáhlé medializaci, která byla přičitatelná státu, neboť orgány činné v trestním řízení informovaly sdělovací prostředky o trestní věci poškozeného ještě před tím, než mu bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání, poskytly jim usnesení o zahájení trestního stíhání v plném znění, přepisy odposlechů a dílčí zjištění získaná v rámci vyšetřování. Právě tato skutečnost uvedený případ výrazně odlišuje od projednávané věci, v níž žádný takový excesivní způsob jednání orgánů činných v trestním řízení nebyl zjištěn. Odlišná je i povaha trestní věci, délka trestního stíhání i dopady trestního stíhání do osobnostní sféry poškozeného.
22. Žalovaná, kromě případu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 14 C 171/2011 (z něhož vycházel i soud prvního stupně), navrhovala ke srovnání ještě případ vedený u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 17 C 156/2011, v němž nárok na odškodnění za nezákonné trestní stíhání uplatnil další spoluobviněný žalobce, který byl nucen ukončit své dosavadní zaměstnání ve státním sektoru, negativně ovlivněn byl i jeho rodinný život. Žalovaná jej odškodnila částkou 58 000 Kč, soud částkou 138 625 Kč, celkem tedy poškozený obdržel 196 625 Kč. Uvedený případ se od projednávané věci odlišuje rozsahem a intenzitou dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozeného, neboť i když trestní stíhání negativně zasáhlo do pracovního života poškozeného, na rozdíl od žalobcovy věci dopad na rodinný život poškozeného nebyl takové intenzity (nedošlo k rozvodu manželství), dopady do jiných sfér (společenského života) zjištěny nebyly.
23. Po zhodnocení výše uvedených případů dospěl odvolací soud k závěru, že byť se (s výjimkou sp. zn. 18 Co 273/2021) shodují v povaze trestní věci, neboť jde o majetkové trestné činy, odlišují se rozsahem a intenzitou dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozených. Odvolacímu soudu se nepodařilo nalézt takový případ, který by se i v tomto kritériu více blížil projednávané věci. Rozhodnutí soudů prvního stupně ani odvolacích soudů nepatří mezi prameny práva a z databáze zveřejněné Ministerstvem spravedlnosti na webové stránce <https://www.justice.cz/web/msp/odskodnovani2?clanek=penezni-zadostiucineni-za-ujmu-zpusobenou-trestnim-stihanim>, na kterou ve své judikatuře odkazuje Nejvyšší soud, lze toliko vyčíst, že poskytované odškodnění se v případě majetkových trestných činů pohybuje v rozmezí částek 20 000 Kč až 875 000 Kč (423 Kč až 16 666 Kč za měsíc trestního stíhání). Jelikož v ní ale nejsou uvedeny nosné důvody jednotlivých rozhodnutí, nelze zjistit, proč se v tom kterém případě soudy přiklonily k nižší či vyšší částce z takto širokého rozpětí. Vodítka pro určení přijatelné částky odškodnění za zásahy do jednotlivých sfér života poškozeného (s přihlédnutím k poměrům České republiky) neposkytuje ani judikatura Nejvyššího soudu.
24. Odvolací soud vycházel rovněž z východisek vyjádřených v nálezové judikatuře Ústavního soudu. Podle nich jsou soudy povinny při stanovení formy a výše zadostiučinění za nezákonné trestní stíhání vždy pečlivě zvažovat veškeré (mnohdy jedinečné) okolnosti případu. Obzvláště důsledně

musí zohlednit všechny nepříznivé následky způsobené nezákonným trestním řízením, dotýkající se zejména osobní integrity stěžovatele, včetně jeho rodinného a pracovního života a jeho finanční sféry. Platí tedy, že soudy musí posuzovat podobné případy důsledně a individualizovaně, na základě řádně zjištěného skutkového stavu tak, aby rozsah odškodnění zásadně co nejvíce odpovídal způsobené újmě, a nikoliv hodnotit jednotlivé články řetězu jen a pouze z formálního hlediska, aniž by se přihlédlo k materiální podstatě věci. Nemohou postupovat paušálně a mechanicky bez přihlídnutí k okolnostem konkrétního případu a zájmům konkrétní posuzované osoby, nebo odkazovat na nepoužitelné statistické údaje. Výše přiznané peněžité náhrady přitom nesmí být symbolická, ale musí vždy naplnit požadavky plynoucí z čl. 36 odst. 3 Listiny a principu demokratického právního státu podle čl. 1 odst. 1 Ústavy (srov. nálezy ze dne 21. 6. 2021, sp. zn. II. ÚS 417/21, či ze dne 14. 1. 2021, sp. zn. I. ÚS 4293/18).

25. Odvolací soud proto vyšel z úvahy, že bylo-li spoluobviněným žalobce stíhaným ve stejné trestní věci za následky způsobené trestním stíháním, které svým rozsahem ani intenzitou nedosahují následků prokázaných žalobcem v projednávané věci, poskytnuto zadostiučinění ve výši 196 625 Kč a 290 000 Kč, mělo by se žalobci dostat částky vyšší. Oproti těmto případům totiž žalobce prokázal i závažný zásah do rodinného života (trestní stíhání bylo příčinou, nebo minimálně jednou z příčin, rozvratu jeho manželství) a širší dopady na jeho pracovní a společenský život (poškození jeho pověsti a s tím související ztráta důvěryhodnosti v podnikatelské sféře, přerušování obchodních kontaktů, ztráta společenských vazeb, odvolání ze správní rady Univerzity xxx xxx, nezapsání do seznamu advokátů a s tím spojené omezení jeho profesního uplatnění). Na rozdíl od věci sp. zn. 18 Co 273/2021, v níž byla poškozenému přiznána celková částka 1 000 000 Kč, ale žalobce neprokázal dopady trestního stíhání na jeho zdraví a především ani excesivní způsob jednání orgánů činných v trestním řízení, v důsledku něhož by bylo možno státu přičítat k tíži medializaci trestního stíhání a jenž byl důvodem pro výrazné navýšení poskytovaného zadostiučinění. Jeho odškodnění by tak mělo být nižší, než jaké bylo poskytnuto poškozenému ve věci sp. zn. 18 Co 273/2021. Po vymezení těchto hranic odvolací soud zvažoval odškodnění v rozmezí od 500 000 Kč do 600 000 Kč a v této souvislosti přihlédl k tomu, že žalobce již byl odškodněn za nepřiměřenou délku trestního řízení částkou 132 000 Kč (a v rámci poskytnutého odškodnění již bylo přihlédnuto ke zvýšenému významu řízení pro žalobce) a za nezákonné omezení osobní svobody částkou 824 000 Kč (a v rámci tohoto odškodnění pak bylo přihlédnuto k pochybením orgánů činných v trestním řízení, k nimž došlo v souvislosti se zadržením žalobce a jeho vzetím do vazby na začátku trestního stíhání). Po zohlednění těchto okolností pak uzavřel, že částkou, která odpovídá způsobené újmě, je částka stanovená v polovině uvedeného rozmezí, tedy 550 000 Kč.
26. Protože žalovaná poskytla žalobci na náhradě nemajetkové újmy za nezákonné trestní stíhání 279 125 Kč, měla by žalobci zaplatit dalších 270 875 Kč (550 000 Kč – 279 125 Kč).
27. Odvolací soud proto rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku I. změnil tak, že uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 270 875 Kč spolu s úrokem z prodlení, ve zbývajícím rozsahu jej jako věcně správný potvrdil (§ 219, § 220 o. s. ř.).
28. O náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů odvolací soud rozhodl podle ustanovení § 224 odst. 1, 2 a § 142 odst. 3 o. s. ř. (V dovolacím řízení náklady řízení žalobci nevznikly.)
29. Žalobou ze dne 14. 11. 2011 žalobce spojil ke společnému projednání nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení, nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené rozhodnutím o vazbě a nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným trestním stíháním. Jde o samostatné nároky, přičemž u každého z nich se vychází z tarifní hodnoty

50 000 Kč (§ 9 odst. 4 písm. a/ vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, dále jen „AT“). V době podání žaloby proto tarifní hodnota činila celkem 150 000 Kč.

30. Náklady řízení dosáhly výše 135 727 Kč a tvoří je:

- odměna právního zástupce za 10 úkonů právní služby po 7 100 Kč: převzetí a příprava právního zastoupení, sepis žaloby, částečné zpětvzetí žaloby z 28. 5. 2014, účast na jednání soudu prvního stupně dne 4. 6. 2014, 11. 8. 2014, 8. 9. 2014, 12. 11. 2014, 15. 12. 2014, sepis odvolání z 3. 3. 2015 a jeho doplnění z 13. 3. 2015 (které je třeba považovat za jeden účelně vynaložený úkon právní služby), účast na jednání odvolacího soudu dne 29. 4. 2015,
- odměna právního zástupce za tři úkony právní služby po 5 100 Kč (u nichž je třeba vyjít z tarifní hodnoty 100 000 Kč, neboť předmětem řízení byly dva nároky na náhradu nemajetkové újmy – za nezákonné rozhodnutí o vazbě a za nezákonné trestní stíhání): účast na jednání soudu prvního stupně dne 19. 10. 2015, sepis odvolání z 27. 11. 2015 a jeho doplnění z 30. 12. 2015 (které je třeba považovat za jeden účelně vynaložený úkon právní služby), účast na jednání odvolacího soudu dne 4. 5. 2016,
- odměna právního zástupce za 6 úkonů právní služby po 3 100 Kč (u nichž je třeba vyjít z tarifní hodnoty 50 000 Kč, neboť předmětem řízení byl toliko nárok za nezákonné trestní stíhání): částečné zpětvzetí žaloby z 12. 11. 2018, účast na jednání soudu prvního stupně dne 24. 2. 2021, sepis doplnění tvrzení z 16. 3. 2011, účast na jednání soudu prvního stupně dne 12. 4. 2021, sepis odvolání z 28. 5. 2021 a jeho doplnění z 14. 7. 2021 (které je třeba považovat za jeden účelně vynaložený úkon právní služby), účast na jednání odvolacího soudu dne 26. 1. 2022,
- 19 paušálních náhrad hotových výdajů připadající na tyto úkony právní služby po 300 Kč ve výši 5 700 Kč (§ 13 advokátního tarifu),
- náhrada cestovného za cestu z Ústí nad Labem do Prahy a zpět v délce 190 km dne 26. 1. 2022, osobním automobilem s kombinovanou spotřebou 10 l benzínu Natural 95/100 km ve výši 971 Kč (vyhl. č. 511/2021 Sb.),
- náhrada za promeškaný čas za 6 započatých půlhodin po 100 Kč ve výši 600 Kč (§ 14 advokátního tarifu),
- 21 % DPH z odměn a náhrad ve výši 23 556 Kč.

31. I když žalobce v průběhu řízení změnil právního zástupce, odměnu za úkon převzetí a přípravu zastoupení lze přiznat pouze jednou. Žalobci rovněž nelze přiznat náhradu cestovného za cesty uskutečněné do 8. 2. 2021, kdy došlo ke změně právního zastoupení. Předchozí právní zástupce žalobce JUDr. Václav Teubner totiž jako své pracoviště uváděl adresu v Praze 4, Pšencíkova 677/18, tedy ve stejné obci, v níž se nachází sídlo soudu, cestovné proto nelze považovat za účelně vynaložené náklady. Cestovné za cesty k soudu ve dnech 24. 2. 2021 a 12. 4. 2021 právní zástupce neuplatnil ani před v řízení soudem prvního stupně, ani v odvolacím řízení ve vyčíslení nákladů řízení z 4. 2. 2022, nelze proto vyjít z toho, že k cestě k soudu použil osobní automobil. Žalobci nelze přiznat ani odměnu za porady s klientem přesahující jednu hodinu ve dnech 22. 2. 2021 a 15. 3. 2021. Podle konstantní judikatury za úkon právní pomoci (služby) se další porada s klientem považuje jen tehdy, trvala-li tato porada déle než jednu hodinu. Soudy jsou pak oprávněny i povinny posuzovat, zda v daném případě došlo k uskutečnění porady a zda bylo hodnověrným způsobem doloženo, že uvedená další porada advokáta s klientem přesahovala délku jedné hodiny; stejně tak mohou i musí zvažovat, zda bylo uskutečnění takové porady účelné. Proč byly tyto porady účelné, žalobce netvrdil a nelze to dovodit ani z obsahu spisu (na jednání soudu dne 24. 2. 2021 byl žalobce vyzván k doplnění tvrzení podle závazného právního názoru vyjádřeného v usnesení odvolacího soudu ze dne 7. 12. 2020, výzvě ale nebyl schopen na místě vyhovět a jednání muselo být za tím účelem odročeno, a to přesto, že zmíněné usnesení odvolacího

soudu bylo žalobci doručeno dne 13. 1. 2021, tedy v dostatečném předstihu).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

Praha 26. leden 2022

Mgr. Lucie Jackwerthová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Radka Martincová.